

برخی از شباهت‌های سیدالعابدین(ع) با امام علی(ع)

گرچه امام سجاد(ع) با اهل بیت علیهم السلام در همه فضایل وجه اشتراک دارند و هیچ فرقی میان آنان از نظر صفات و فضایل انسانی نیست، اما از نظر گفتار و کردار شباهت تامی به جدشان امیرالمؤمنین علی(ع) دارد.

گرچه امام سجاد(ع) با اهل بیت علیهم السلام در همه فضایل وجه اشتراک دارند و هیچ فرقی میان آنان از نظر صفات و فضایل انسانی نیست، اما از نظر گفتار و کردار شباهت تامی به جدشان امیرالمؤمنین علی(ع) دارد. به گزارش خبرنگار دین و اندیشه خبرگزاری دانشجویان ایران (ایسنا)، حضرت علی بن الحسین، ملقب به سجاد و زین العابدین، روز پنجم شعبان سال 38 هجری، در مدینه دیده به جهان گشود. تولد آن بزرگوار دو سال قبل از شهادت امیرالمؤمنین علیه السلام است و تقریباً 23 سال با پدر بزرگوار زندگی کرد. حضرت سجاد(ع) پدری چون امام حسین (ع) دارد و مادرش دختر یزدگرد پادشاه ایران است که دست عنایت حق به طور خارق العاده این دختر را به امام حسین (ع) می‌رساند. شرافت این زن آن است که مادر 9 نفر از ائمه طاهرين می‌شود و چنانچه امام حسین(ع) «اب الائمہ» است این زن نیز «ام الائمہ» است. فزونی عبادت و نیایش امام چهارم (ع) در پیشگاه خدا به حدی بود که آن حضرت به سرور و زینت بخش عبادت کنندگان (سید العابدین، زین العابدین) و بسیار سجده کننده (سجاد) ملقب شد. گرچه امام سجاد(ع) با اهل بیت علیهم السلام در همه فضایل وجه اشتراک دارند و هیچ فرقی میان آنان از نظر صفات و فضایل انسانی نیست، اما از نظر گفتار و کردار شباهت تامی به جدشان امیرالمؤمنان علی(ع) دارد. که تعدادی از این شباهت‌ها را ذکر می‌کنیم.

ایمان امام سجاد (ع)

امیرالمؤمنین(ع) در دعای صباح می‌گوید: «یا مَنْ دَلَّ عَلٰی ذَاتِهِ بِذَاتِهِ؛ ای کسی که برهان وجود خود هستی». حضرت سجاد نیز در دعای ابوحمزه ثمالی می‌گوید: «بک عرفتك و انت دلتنی علیک و عویتنی الیک و لولا انت لم أدر ما انت؛ تو را به خودت شناختم و تو دلالت نمودی مرا بر خودت و دعوت نمودی به خودت و اگر نبودی، ترا نمی‌شناختم». اینگونه کلمات منتهای ایمان را می‌رساند و این همان ایمان شهودی است که امیرالمؤمنین می‌فرماید: «لو کشف لى الغطاء ما ازددت یقیناً؛ اگر بر فرض محال ممکن بود خدا را با این چشم ظاهری دید و می‌دیدم بر یقین من که الآن به ذات مقدس حق دارم چیزی افزوده نمی‌شد».

علم امام سجاد (ع)

اگر امام علی(ع) می‌گوید: «از من بپرسید هر چه می‌خواهید که به خدا قسم تمام وقایع را تا روز قیامت می‌دانم، حضرت سجاد نیز می‌گوید: «اگر نمی‌ترسیدم که مردم در حق ما غلو کنند، وقایع را تا روز قیامت می‌گفتم».

شجاعت امام سجاد (ع)

شجاعت امام علی(ع) زبانزد خاص و عام است و اگر گفتار امام سجاد(ع) را در مجلس ابن زیاد و در مجلس یزید و مخصوصاً خطبه آن بزرگوار را در مسجد شام در نظر بگیریم شجاعت این بزرگوار نیز بر ما روشن می‌شود. امیرالمؤمنین شجاعت خود را در میدان برای افرادی مثل عمرو بن عیدود و مرحب خیبری به کار می‌برد و فرزند گرامی او امام سجاد(ع)، شجاعت را در مجلس ابن زیاد و مجلس یزید و روی منبر در مسجد شام به کار برده است.

سیاست امام سجاد (ع)

امیرالمؤمنین به اقرار همه مورخین از ستی و شیعه پاسدار اسلام بود و رأی و تدبیر او فوق العاده مفید بود، چنانکه عمر بیشتر از 70 مورد گفته است: لولا علی لَهکَ عمر، یعنی: «اگر علی نبود عمر هلاک شده بود». امام سجاد(ع) در مدت 35 سال پاسدار شیعه بود. مورخین معتقدند که تدبیر امام سجاد(ع)، مدینه را و بسیاری از شیعیان را از دست کسانی چون یزید و عبدالملک مروان نجات داد.

حلم امام سجاد (ع)

درباره امیرالمؤمنین گفتاری نقل شده و ایشان فرمودند: «از کنار آدم بی‌خردی گذشتم که به من بد می‌گفت. از او صرف نظر کردم گویی که او حرفی نزده است.» درباره امام سجاد(ع) نیز گفتاری نقل شده است و ایشان فرمودند: «از کنار کسی گذشتم که به من بد می‌گفت. به او گفتم که اگر راست می‌گویی خداوند متعال مرا رحمت کند، و اگر دروغ می‌گویی خدا تو را بیامرزد!»

تواضع امام سجاد (ع)

حضرت علی(ع) با فقر می‌نشست، با آنان غذا می‌خورد، از آنان دلجویی می‌کرد، به آنان لطف داشت و پناه آنان بود، برای آنان کار می‌کرد و از آنان پذیرایی می‌نمود، و درباره آنان به دیگران سفارش می‌کرد. تاریخ نویسان اقرار دارند که امام سجاد(ع)، دوست داشت فقیران، یتیمان و بینوایان سر سفره‌اش باشند و با آنها بنشیند، غذا برای آنها آماده کند و حتی غذا در دهن آنان بنهد.

جهاد امام سجاد (ع)

حضرت علی(ع) بزرگترین مجاهد اسلام است که توانست اسلام را از دست کفار و مشرکین نجات دهد. ولی فرزندش امام سجاد(ع) گرچه در کربلا کشته نشد اما وجودش، بقایش و اسارتش عامل بقای اسلام بوده است. قیام ابی عبدالله الحسین علیه السلام درختی بود که در کربلا کاشته شد و آبیاری و به ثمر رساندن و نگهداری از آن به دست امام سجاد(ع) به دست زینب کبری انجام گرفت.

تدبیر امام سجاد(ع) در اسارت، گریه‌های امام سجاد(ع) در مدینه، نوحه خوانی و روضه خوانی‌های آن حضرت در مدت 35 سال سخنرانیش، به موقع جهادی بود فوق‌العاده مفید و ثمربخش که تحلیل سیاسی تاریخ، این مطالب را نشان می‌دهد.

بعد اجتماعی زندگی امام سجاد (ع)

حضرت امام زین العابدین (ع) نیز به عنوان یک امام و معصوم در زندگی اجتماعی خود ترسیمی کامل از فضائل بی پایان یک انسان کامل ارائه کرد و در واقع تجسم عینی تمام مکتب بود.

نکته‌ای که در حیات طیبه معصومین (علیهم السلام) و از آن جمله حضرت سیدالساجدین و زین‌العابدین (ع) باید مورد توجه دقیق قرار گیرد، این است که: این بزرگواران اعتدال کامل و جامعیت تمام را در عمل به دستورات اسلام به منصفه ظهور رسانده‌اند، نه گرایش به مسائل اجتماعی آنها را از توجه به عبادت و شب زنده‌داری و راز و نیاز با خداوند باز می‌دارد و نه مانند راهبان و صوفیان کلاً جامعه را ترک کرده و مطلقاً نسبت به آنچه در جامعه می‌گذرد بی توجه باقی می‌مانند، از این مهمتر تمام عملکرد اجتماعی آنان با رنگ الهی رنگ‌آمیزی شده است.

حضرت علی بن الحسین امام سجاد (ع) با ارائه یک الگوی کامل انسانیت و عدالت و تجسم عینی همه مکتب به ویژه بعد اجتماعی آن آنچنان نقشه دشمنان را نقش بر آب کرد و وضعیت موجود را تحت تاثیر قرار داد که دوست و دشمن را به اقرار کشانید و همه دانستند که: علی بن الحسین (ع) فقیه‌ترین و باتقواترین و برترین مردم و صاحب بالاترین کمالات انسانی است.

حضرت زین العابدین (ع) با عملکرد خود در خلال مدت امامت، که خلوص و توحید در آن موج می‌زد، با زنده کردن دوباره ارزش‌های متعالی مکتب، در واقع خود اوج تجسم عینی تمام مکتب شد و یک نمونه بارز و الگوی کامل زنده برای اقتدا و اهتدا، از خود به جای گذاشت تا علاوه بر راهنمایی‌ها و ارشادها و تربیت‌ها، مردم با برخورد با او از مشكاة نور درخشان وجود او بهره‌مند گردند و از بیراهه‌های ضلالت و گمراهی به صراط مستقیم بندگی و سلوک الی الله هدایت شوند. و این یکی از رازهای مهم لزوم وجود امام زنده در بین جوامع بشری است.

احادیثی گهربار از امام سجاد (ع)

حقّ دارایی این است که آن را جز از راه حلال به دست نیاوری و جز در راه حلال صرف نکنی.

از قدرت خداوند بر خویش بترس و از نزدیکی‌اش به خود شرمگین باش!

سه چیز موجب نجات انسان مومن خواهد بود: نگهداری زبانش از حرف زدن درباره مردم (غیبت آنان)، مشغول شدنش به خویشتن با کارهایی که برای آخرت و دنیایش مفید باشد و بسیار گریستن بر اشتباهاتش.

دست نیاز به سوی مردم دراز کردن، سبب ذلت و خواری در زندگی و در معاشرت خواهد بود. و نیز موجب از بین رفتن حیا و کاهش وقار خواهد گشت. و همین خود فقر بالفعل است (که گریبانگیر شخص شده) و (اما) کم بودن نیازمندی‌ها از مردم خود غنا و توانمندی بالفعل است (که شخص به آن آراسته است).

هرکس برای (رضا و خوشنودی) خداوند ازدواج کند و با خویشان خود صلح نماید، خداوند او را در قیامت مفتخر و سربلند می‌گرداند.

تعجب دارم از کسی که به خاطر ضررهای غذا نسبت به (تشخیص خوب و بد) خوراکش اهتمام می‌ورزد، چگونه نسبت به گناهان به خاطر زشتی و زیانش اهمیت نمی‌دهد.

هرکس ممن گرسنه‌ای را طعام دهد خداوند او را از میوه‌های بهشت اطعام می‌نماید، و هر که تشنه‌ای را آب دهد خداوند از چشمه گوارای بهشتی سیرابش می‌گرداند، و هرکس مومن برهنه‌ای را لباس بپوشاند خداوند او را از لباس سبز بهشتی خواهد پوشاند.

مشکل‌ترین و سخت‌ترین لحظات و ساعات دوران‌ها برای انسان، سه مرحله است: آن موقعی که عزرائیل بر بالین انسان وارد می‌شود و می‌خواهد جان او را برگیرد. آن هنگامی که از درون قبر زنده می‌شود و در صحرای محشر به پا می‌خیزد. آن زمانی که در پیشگاه خداوند متعال - جهت حساب و کتاب و بررسی اعمال - قرار می‌گیرد و نمی‌داند راهی بهشت و نعمت‌های جاوید می‌شود و یا راهی دوزخ و عذاب دردناک خواهد شد.

بسیار عجیب است از کسانی که برای این دنیای زودگذر و فانی کار می‌کنند و خون دل می‌خورند ولی آخرت را که باقی و ابدی است رها و فراموش کرده‌اند.